

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 13812862
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

14 Ekim 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat ÇURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

GİRESUN MİLLETVEKİLİ
SAYIN ELVAN IŞIK GEZMİŞ'İN
TBMM 7/28305 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/28305
GK 165

SORULAR

Giresun'un Dereli ilçesi Bahçeli, Yıldız ve Yeşiltepe köyleri sınırlarında Gencer Maden İşletmeleri A.Ş.'ye ait 183.085 m²'lik alanda IV. Grup Çinko-Bakır Yeraltı Madeni işletilmesine yönelik "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilmiştir. Ancak birçok kamu kurumu tarafından bildirilen bilimsel ve teknik eksiklikleri, çevresel, ekolojik, hidrojeolojik ve halk sağlığına ilişkin riskleri kapsamlı biçimde değerlendirilmemiştir. Proje alanının, içme suyu kaynaklarına, tarım alanlarına, orman ekosistemlerine ve endemik türlerin yaşam alanlarına çok yakın olması ciddi bir endişe yaratmaktadır.

Bu bağlamda:

- 1)Dereli'deki çinko-bakır madeni için "ÇED Gerekli Değildir" kararı hangi bilimsel ve hukuki gerekçelere dayanmaktadır?
- 2)İçme suyu kaynaklarına bu kadar yakın bir alanda, detaylı hidrojeolojik etüt yapılmadan ÇED muafiyeti verilmesi hukuka uygun mudur?
- 3)DSİ ve Dereli Belediyesi'nin olumsuz görüşleri neden dikkate alınmamıştır?
- 4)Proje alanı, Aksu Deresi akiferi üzerindeyken, yeraltı suyu kirliliği riski neden değerlendirilmemiştir?
- 5)Bölgede çok sayıda maden ruhsatı varken, kümülatif çevresel etkiler neden hesaba katılmamıştır?
- 6)Proje ile ilgili yöre halkına neden bilgi verilmemiştir, halkın katılımı neden sağlanmamıştır?
- 7)Toprak, su ve pasa analizleri yapılmadan ÇED muafiyeti verilmesi bakanlığınızca yeterli görülmekte midir?
- 8)Arıcılık, hayvancılık ve fındık tarımı yapılan bu köylerde ekonomik faaliyetlerin zarar göreceği değerlendirilmiş midir?
- 9)Patlatmaların yol açacağı heyelan, gürültü ve sağlık etkilerine dair herhangi bir araştırma yapılmış mıdır?

CEVAPLAR

Projenin ÇED süreci, başvuru tarihinde yürürlükte olan ÇED Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yürütülmüş olup, Giresun Valiliğince (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayalı olarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliğinde öngörülen usul ve esaslara ve Çevre Hukuku İlkelerine tamamen riayet edilmek suretiyle tesis için "ÇED Gerekli Değildir" Kararı verilmiştir.

"ÇED Gerekli Değildir Kararı" bir projenin başlaması için gerekli tek koşul değildir. Söz konusu karar, proje tanıtım dosyalarında belirtilen koşulların sağlanması koşuluyla verilen bir karardır. Projenin tabi olduğu diğer kurum ve kuruluşlarında kendi mevzuatları açısından uygun bulması halinde projeler hayata geçmektedir. ÇED henüz başlamamış bir projenin olası etkilerinin ve bunlara karşı alınacak önlemlerin belirtildiği ve buna göre taahhütlerin alındığı ve sonrasında inşaat ve işletme aşamasında denetimlerin yapıldığı ve gerekli görüldüğü hallerde ek taahhütlerin ve önlemlerin istendiği bir süreçtir.

Su kaynakları faaliyetleri Tarım ve Orman Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve tabiat varlıkları faaliyetleri de Tabiat Varlıkları Genel Müdürlüğü ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün görev, yasal ve yetkisi altında olup Proje Tanıtım Dosyasında Kurum görüşleri [DSİ 22. Bölge Müdürlüğü ve Tarım ve Orman Bakanlığı

12. Bölge Müdürlüğü (Giresun Şube Müdürlüğü)] belirtilmiştir. Söz konusu görüşlerde yer verilen değerlendirmeler doğrultusunda, faaliyetin gerçekleştirilmesinde bir sakınca olmadığı ifade edilmiştir. Planlanan faaliyetin, proje alanı çevresinde mevcut su kaynakları üzerindeki olası etkilerinin değerlendirilmesi amacıyla KTÜ Öğretim Görevlisi Doç. Dr. Arzu FIRAT ERSOY tarafından “*Hidrojeolojik Rapor*” hazırlanmıştır.

“ÇED Olumlu Kararı” veya “ÇED Gerekli Değildir” Kararı verilmesi daha sonra bir denetim olmayacağı anlamına gelmemektedir. Zira ÇED süreci, ÇED Olumlu Kararı'nın verilmesinden itibaren Nihai ÇED Raporunda ve ÇED Gerekli Değildir Kararı'nın verilmesinden itibaren Nihai Proje Tanıtım Dosyasında taahhüt edilen hususların yerine getirilip getirilmediğine yönelik olarak, inşaat, işletme ve faaliyetin sonlanmasına kadar olan süreçteki İzleme ve Denetimi de kapsar. Bu husus Yürürlükte olan ÇED Yönetmeliği'nin 18 inci maddesinde “*İzleme ve Kontrol*” başlıklı ayrı bir bölümde düzenlenmiş olup, buna göre gerçekleştirilecek izleme ve denetim faaliyeti ile ilgili mevzuata veya ÇED Raporunda ve/veya Proje Tanıtım Dosyasında taahhüt edilen hususlara uyulmadığının tespit edilmesi durumunda öncelikle bir defaya mahsus Valilikçe süre verilmesi söz konusu olabilecektir. Bu süre sonunda da taahhüt edilen hususlara uyulmaması halinde yatırım durdurulabilecek ve yükümlülükler yerine getirilmedikçe de durdurma kararı kaldırılamayacaktır. Ayrıca, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili hükümlerine gereğince de idari para cezası işlemi tesis edilebilecektir.

Yapılması planlanan “20060782 Ruhsat Numaralı IV. Grup Maden Ocağı (Çinko-Bakır) projesi” için verilen Giresun Valiliğinin 19/10/2022 tarihi ve E-2022178 sayılı “ÇED Gerekli Değildir” kararının iptali istemiyle Giresun İdare Mahkemesinde 2025/123 Esas Nolu Dava süreci devam etmektedir.